

Pregovori su narušeni i nema dogovora, ali to ne znači da je gotovo, rekao je u razgovoru za Radio Slobodna Evropa pomoćnik direktora i pravni zastupnik Energetske zajednice Dirk Buschle, nakon što je Energetska zajednica prekinula pregovore sa Vladom Federacije BiH, najavljujući i pokretanje postupka protiv BiH.

Na ovaj potez, Energetska zajednica odlučila se zbog kreditiranja izgradnje Bloka 7 Termoelektrane Tuzla. Ukupna vrijednost projekta izgradnje Bloka 7, kredita je 722 miliona eura. Od toga 15 posto je vlastito učešće Elektroprivrede BiH, dok je ostatak kredit kineske državne Export-Import banke (Exim).

Ključni razlog neslaganja Vlade Federacije BiH, odnosno Bosne i Hercegovine i Energetske zajednice, je u tome što je garancija za kineski kredit državna pomoć. U Energetskoj zajednici tvrde da to jeste glavni razlog neslaganja, dok su iz Vlade FBiH poručivali suprotno.

Zato, pomoćnik direktora i pravni zastupnik Energetske zajednice Dirk Buschle kaže da su pregovori prekinuti, ali ne i procedura.

“Naprotiv, riječ je samo o drugoj proceduri. Riječ je proceduri koja je predviđena sporazumima Energetske zajednice, a koju se naziva procedurom prekršaja. Na kraju, mi imamo pravo u našoj procjeni da država garantuje kroz državnu pomoć, iako kolege iz Federacije BiH, kao i država BiH, tvrde da nema državne pomoći. Mi smo zaustavili pregovore, ali procedure će biti nastavljene i na kraju ćemo saznati da li je ili ne sve urađeno prema evropskim standardima”, kaže Buschle.

Ministar Šarović: ‘Imamo dovoljno vremena’

I ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH Mirko Šarović potvrdio je za Radio Slobodna Evropa da se kroz razgovor sa Energetskom zajednicom otklonila mogućnost uvođenja sankcija.

“Imamo dovoljno vremena da do polovine naredne godine riješimo sporna pitanja”, objasnio je Šarović.

Vlada Federacije BiH garantovat će za kredit Elektroprivredi BiH, čiji je vlasnik, kod kineske Export-Import banke. Garanciju je potpisala federalna ministrica finansija Jelka Miličević.

“Problem je finansijski ugovor za novu elektranu na ugalj u Tuzli. Bosna i Hercegovina kao članica Energetske zajednice obavezala se da će primijeniti evropska pravila u energetskom sektoru. Dio ovih pravila nazivaju se državna pomoć. Zemlje samostalno, a u ovoj zemlji i entiteti, ne mogu zamijeniti svoje energetske kompanije na način da urušavaju regionalni energetski sektor. To je ono u šta vjerujemo da će se dogoditi zbog ove garancije”,

upozorava Buschle.

U Vladi Federacije BiH su bez odgovora na pozive i upite Radija Slobodna Evropa. U službi za odnose sa javnošću ministarstva energije, rudarstva i industrije, koje vodi Nermin Džindić, kažu da će o ovoj temi diskutovati poslanici na tematskoj sjednici Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH 14. januara.

Istovremeno, Denis Žiško, iz tuzlanskog Centra za ekologiju i energiju, kaže za Radio Slobodna Evropa da bh. vlasti nisu našle za shodno da razgovaraju sa Energetskom zajednicom.

“Medijacija je pokrenuta prije par mjeseci i imali su dva sastanka, gdje se pokušalo izaći u susret vlastima, jer je sasvim jasno da je garancijom za kredit za Blok 7 prekršena pravila koja su definirana Sporazumom o energetske zajednici, vezano za državnu pomoć. Onda je Energetska zajednica u pokušaju da izađe u susret, da ne bude ‘oštra’ prema Bosni i Hercegovini, kroz tu medijaciju nudila rješenja. No, međutim naše vlasti to nisu željele. Činjenica je da kada dođe do kršenja međunarodnih sporazuma i onda što se inače dešava je pitanje: ‘A kakve ćemo mi to sankcije imati?’, ako nisu velike sankcije onda nije bitno. Žaloso je da na taj način razmišljaju ljudi koji vode ovu zemlju”, poručuje Žiško.

Značaj Bloka 7

Istovremeno, pripremni radovi za izgradnju Bloka 7 Termoelektrane Tuzla su počeli prije gotovo mjesec i pol dana. Ti radovi su, kako su naveli u Elektroprivredi BiH u odgovorima na upit Radija Slobodna Evropa, osnova za sukcesivno uvođenje u posao drugih izvođača. Ni u Elektroprivredi BiH nisu komentarisali odluku Energetske zajednice o prekidu pregovora sa vlasima u Federaciji BiH, ali su naglasili koliki je značaj izgradnje Bloka 7 za Bosnu i Hercegovinu.

“Blok 7 osigurava stabilno i pouzdano snabdijevanje električnom energijom FBiH (zamjena postojećih, dotrajalih kapaciteta novim i pouzdanijim postrojenjem; zamjena za blokove 3, 4 i 5 u TE Tuzla), dugoročno snabdijevanje toplotnom energijom okolnih gradova, nakon prestanka rada blokova 3 i 4, kontinuitet proizvodnje uglja u rudnicima Kreka, Banovići i Đurđevik, povećanje efikasnosti uz smanjenu potrošnju uglja i smanjenje emisija polutanata”, navedeno je u odgovorima na upit Radija Slobodna Evropa.

Izgradnjom Bloka 7 Termoelektrane u Tuzli, kako tvrde bosanskohercegovačke vlasti, Bosna i Hercegovina dobija energetske nezavisnost u narednih pedeset godina. U Elektroprivredi BiH duže vrijeme tvrde da bi bez Bloka 7, Bosna i Hercegovina imali manjak električne energije koja bi se morala namirivati kupovinom na tržištu, što bi značilo i drugačije cijene.

Kineska ili bh. logistika?

Blok 7, kako su ranije obećali u Elektroprivredi BiH, biće moderan i savremen blok koji će proizvoditi električnu energiju po ekološki potpuno prihvatljivim normama, propisanim evropskim direktivama, ali i domaćim zakonima. Ukupna vrijednost projekta izgradnje Bloka 7, kredita je 722 miliona eura. Od toga 15 posto je vlastito učešće Elektroprivrede BiH, dok je ostatak kredit Exim banke. Pripreme radove kao uvertiru u izgradnju Bloka 7 snosit će Elektroprivreda BiH iz vlastitih sredstava.

“Tokom izgradnje Bloka 7, JP Elektroprivreda BiH će dio u vrijednosti 100 miliona KM (50 miliona eura) realizovati iz vlastitih sredstava putem javnih nabavki. Prema Ugovoru o inženjeringu, nabavci i izgradnji (EPC Ugovor) od 10% do 30% neto ugovorne cijene za elektranu, realizovaće se u BiH u vrijednosti od 141 (70, 5 miliona eura) do 423 miliona KM (211, 5 miliona eura)”, piše u odgovoru Elektroprivrede BiH.

U toj instituciji kažu da se na ovaj način potvrđuje učešće bosankohercegovačkih stručnjaka i radnika na izgradnji Bloka 7.

No, suprotno tvrdi bivši direktor Elektroprivrede BiH Amer Jerlagić.

“Kredit prema EXIM banki (Export-Import Bank of China) je praktično taj tzv. EPC kredit, gdje Kinezi daju svoja sredstva, svoju opremu, njihov rad i ono što će biti po meni pogubno za Bosnu i Hercegovinu, što na tom kapitalnom, najvišem projektu u Bosni i Hercegovini, neće apsolutno raditi niti jedno bosansko ime, niti jedan bosanski stručnjak, niti jedan bosanska institucija, fakultet, niti bilo šta što je vezano za struku i nauku kad je u pitanju energetika”, upozorava Jerlagić.

On je u izjavi za Radio Slobodna Evropa rekao da su, prema njegovom mišljenju, upozorenja Energetske zajednice dobronamjerna, te da se Evropska unije ne može tretirati kao ‘švedski stol’, da BiH preuzima ono što se njoj dopada.

Vežanje za uglj u vrijeme dekarbonizacije

Denis Žiško, iz Centra za ekologiju i energiju, kaže da izgradnja Bloka 7 dolazi u momentu kada Evropa planira da dekarbonizuje cijelu ekonomiju.

“Izgradnjom Bloka 7 mi se vežemo za uglj i proizvodnju energije iz uglja za period u sljedećih 40 do 50 godina. Evropa želi da bude kompletno dekarbonizirana najdalje do 2050. godine i ono što se može desiti da ćemo mi izgubiti vrijeme, trošićemo naš novac, jer ovo nije kineska investicije, ovo je kredit koji mi uzimamo od kineske banke, a objekat će raditi kineski radnici i biće uvezene oprema iz Kine, znači ne podstičemo ni lokalno zapošljavanje

nit i potičemo lokalnu proizvodnju i onda ćemo mi jedva i vratiti taj kredit, a valjda ćemo za 20 godina biti na vratima te Evrope i onda ćemo morati zatvoriti tu termoelektranu”, navodi Žiško.

Bosna i Hercegovina neće ući u Evropu ukoliko ne bude imala termoelektrane i koristila fosilna goriva, smatra Žiško. Pri tome, je upitno, kako kaže, da li će BiH vratiti kredit, zato što cijene energije iz obnovljivih izvora padaju i na tržištu su niže od cijena energije proizvedene iz uglja.

Izvor: slobodnaevropa.org